

УКРАЇНА

85322, м.Димитров, вул.Курська, 1. Тел: (06239) 6-44-25, 6-25-30, факс (06239) 6-41-84.

E-mail: dgoo@krasn.dn.ua

від _____ №
м.Димитров

Інститут післядипломної педагогічної освіти
Центр координації роботи методичних служб

Методичний супровід діяльності освітніх округів

Пріоритетними стратегічними орієнтирами даного етапу розбудови освітньої галузі визнано досягнення європейського рівня якості та доступності освіти, дієва та своєчасна проекція нового знання в освітню систему та переведення його в життєву компетентність, професійну та особистісну успішність членів суспільства.

Реаліями освітянського сьогодення сформовано потребу оптимізації освітньої мережі, відкриття закладів, де зосереджено сучасні освітні ресурси, яких немає в окремо розташованій чи територіально наближеній до споживачів освітніх послуг школі.

Інновації, якими визначено сучасний стан розбудови освітянського простору, призвели до виникнення територіальних структурних утворень – освітніх округів як однієї з можливих “горизонтальних” форм самоврядування та кооперації в освіті та найбільш оптимальної на даний момент моделі профільної освіти. Науковцями та практиками округ розглядаються як один із варіантів створення в освітній мережі певного спектру необхідних та достатніх умов для отримання освіти того або іншого змісту й рівня та профільного спрямування. Інноваційне освітнє утворення орієнтоване на , розширення поля вибору на основі індивідуальних можливостей дитини та створення необхідних умов для ранньої професіоналізації учнів старших класів, підвищення якості освіти, посилення орієнтації на вимоги регіонального ринку праці

Протягом останніх років в місті здійснено певну роботу з оптимізації освітньої території, приведення у відповідність до запитів замовників освітніх послуг змісту загальної середньої освіти та визначення напрямків профільного спрямування навчання в старшій школі .

У цілому в межах 2 освітніх округів створено умови щодо всебічного розвитку особистості та здійснення учнями системної самоосвітньої діяльності на основі впровадження профільної освіти на ступені старшої школи, здійснення поглибленого опрацювання базових навчальних предметів, ефективного використання можливостей варіативної частини навчальних планів, організації роботи міжшкільних факультативних курсів та консультаційних пунктів.

Як інноваційна соціально–педагогічна система, в основу якої покладено принцип інтегративної взаємодії суб’єктів освітньої діяльності, освітній округ потребує методологічного підґрунтя, розробки та реалізації на міському територіальному рівні **нової (окружної) моделі методичної роботи з учасниками освітньо–виховного процесу.**

Пріоритетної ваги набуває потреба формування цільового комплексу науково – методичних дій в межах освітніх округів, зміст яких визначається як загальними завданнями

і проблемами розбудови національної школи, так і конкретикою професійної діяльності педагогів у певному територіальному освітньому просторі.

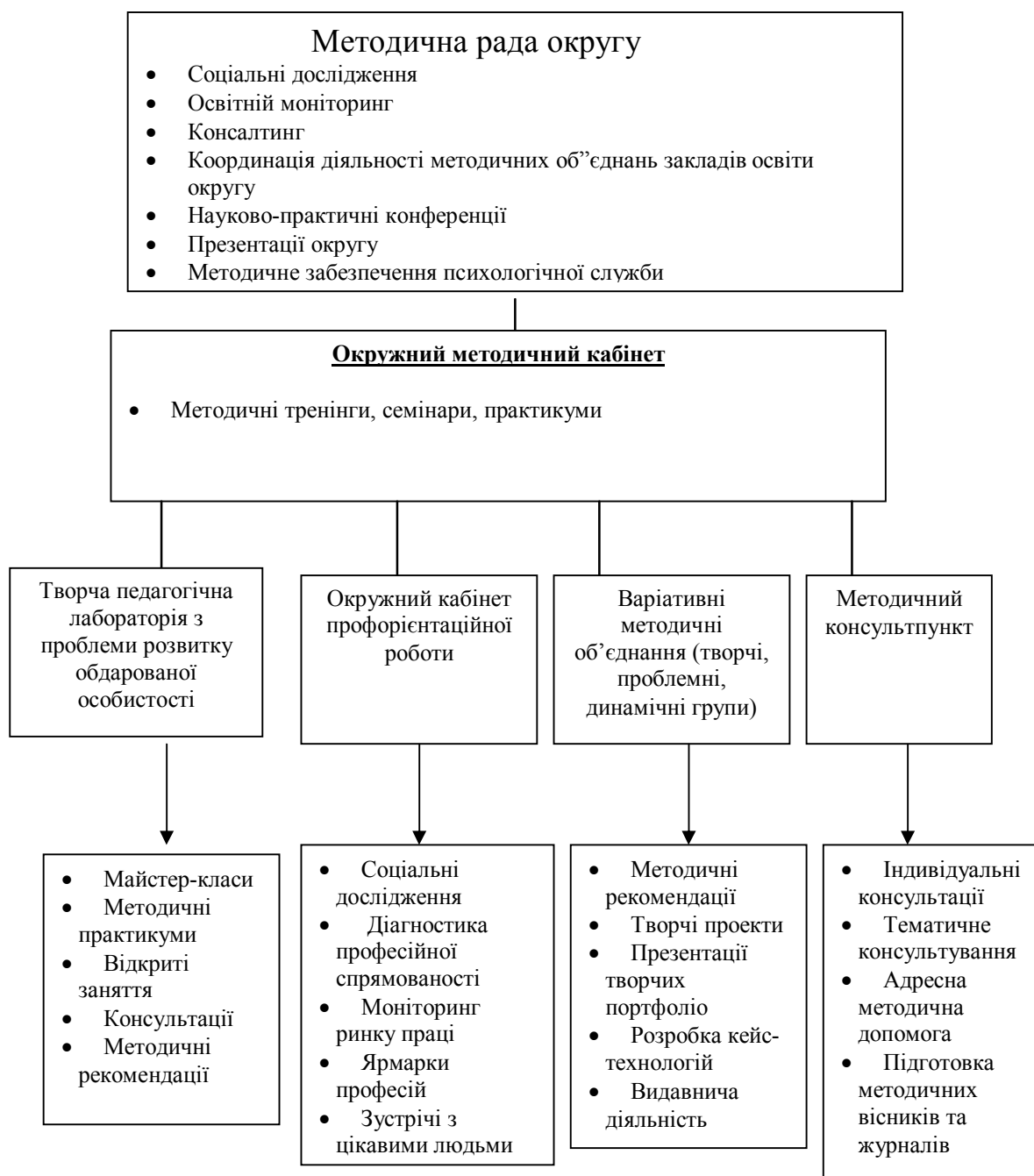
Основними напрямками діяльності методичної служби міста щодо супроводу функціонування та розвитку освітніх округів на сьогодні виступають:

- вдосконалення та впорядкування нормативно правового поля функціонування й розвитку освітньої території (округу) на місцевому рівні з урахуванням її специфіки, розробка моделі профільної освіти на окрузі;
- укладання програми розвитку освітнього округу;
- налагодження взаємодії з науковими кафедрами ВНЗ, обл. ІППО, центрів допрофесійної підготовки щодо створення обґрунтованого науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу в межах освітнього округу, забезпечення наступно-перспективних зв'язків між ланками освітньої системи та дотримання принципу безперервності та рівнодоступності навчання
- координація діяльності роботи з педагогічними кадрами, керівництво науковою та методичною роботою в межах освітнього округу;
- розробка та експертна оцінка науково-методичного забезпечення викладання профільних дисциплін;
- консалтинговий супровід освітніх інновацій
- оновлення форм методичної роботи в межах територіальних освітніх утворень;
- запровадження гнучкої, мобільної системи управління, контролю та моніторингу результативності навчально-виховного процесу в умовах освітнього округу.

Потребою оптимального використання можливостей кожного освітнього округу щодо надання варіативного та якісного спектру соціально замовлених освітніх послуг визначено коло провідних завдань щодо вирішення методичною службою:

- діагностування освітніх потреб і запитів учнів, батьків щодо визначення моделей освітньої мережі, складу та доступності освітніх послуг;
- аналіз якісного стану освітнього процесу, його кадрового забезпечення навчально-матеріальної бази шкіл щодо прогнозування мережі освітніх послуг та моделювання профільної освіти за територіальним принципом;
- формування змісту освіти, що забезпечує як результат набуття життєвої компетентності, конкурентоспроможність випускника школи в умовах сучасного ринкового соціуму;
- формування мережі міжшкільних консультаційних пунктів та факультативів (у перспективі – єдиного навчального плану для суб'єктів освітньої діяльності в межах округу);
- розробки моделей освітніх маршрутів для учнів відповідно до їх бажань і запитів в межах освітнього округу;
- підготовка резерву освітянських кадрів нової формації - менеджерів освіти;
- вдосконалення професійної компетентності педпрацівників і якості освітніх послуг відповідно до сучасних вимог і задач функціонування і розвитку освітнього округу;
- вивчення досвіду функціонування освітніх округів в межах міста, району;
- цілеспрямований збір, аналіз даних, розробка і підготовка практичних рекомендацій щодо оптимізації діяльності освітнього округу .

Структура методичної роботи в межах освітнього округу
(м.Димитров)

Методична служба міста працює над, пошуком ефективних форм і методів методичного просвітництва, навчання та консалтингу як вагомих структурних компонентів оновленої на територіальних засадах методичної системи.

В умовах несформованості на державному рівні нормативно-правового поля діяльності освітніх округів (період функціонування округу на підставі Примірного тимчасового положення про освітній округ (Наказ Міністерства освіти та науки України від 11 серпня 2004р. №653)) методична служба міста працювала у напрямку налагодження механізмів взаємодії суб'єктів освітньої діяльності в межах округу . Сприяла укладанню угод про сумісну діяльність, визначала пріоритетні напрямки партнерської взаємодії. Опрацьовувалась модель надання освітніх послуг профільного спрямування через мережу міжшкільних факультативів та консультпунктів.

У 2006 році методичним кабінетом міськвкно укладено методичний вісник « Освітній округ як інноваційне структурне утворення»,до якого увійшли методичні рекомендації щодо впровадження профільного навчання та допрофільної підготовки,організації діяльності кабінетів профорієнтації, управлінських функцій керівника освітньої установи щодо керуваності інноваційними процесами, методичні рекомендації з організації роботи з обдарованою учнівською молоддю.

Методист з навчальних дисциплін Сидорова О.В. упродовж 2007-2008років працювала у складі обласної творчої групи «Сучасні підходи до організації системи методичної роботи на районному(міському) рівнях в оновленому освітньому просторі» над розробкою нормативно-правового забезпечення функціонування освітнього округу як інноваційного структурного утворення та вдосконаленням форм та оновленням змісту методичного супроводу суб'єктів освітньої діяльності в межах округу.

За результатами роботи обласної та міської творчої групи «Науково-методичне забезпечення функціонування освітнього округу» (2007-2008 роки) укладено методичний вісник «Нормативно-правове поле функціонування освітніх округів»(2008 рік). Статтю методиста Сидорової О.В. «Оновлення змісту й форм методичної роботи в інноваційному просторі освітнього округу» надруковано в журналі « Управління школою» (2008 рік, №29).

Слід відзначити процес збагачення змісту та оновлення форм методичної роботи на освітньому окрузі. За рекомендацією методичної служби міста у напрямку реалізації представницької функції управління функціонуванням освітнього округу відбулися **2 презентаційних заходи.**

Їх організація та проведення сприяли поширенню в межах міста інформації про специфіку освітнього середовища кожного закладу та установи, що входять до складу округів. Було відображено спектр та якість пропонованих освітніх послуг, рівень їх відповідності сформованому ринку праці, освітнім, культурним, особистісним та професійним запитам населення, що проживає у межах округу, привабливість отримання загальної середньої та профільної освіти саме в даному закладі.

У ході проведення презентаційних заходів особливої ваги було надано проблемі раннього виявлення та забезпечення системного педагогічного супроводу дитячої обдарованості, створення оптимальних умов(з використанням можливостей окружної освітньої системи) щодо розвитку природних нахилів та здібностей талановитої учнівської молоді ,її успішної самореалізації в умовах соціуму.

Проведення означених заходів в цілому сприяло формуванню позитивного іміджу суб'єктів округу, підвищенню їх рейтингу в місті.

Значну роль у процесі забезпечення широкої інформованості батьків та учнів стосовно спектру освітніх послуг, що надаються в межах округу, здійснення свідомого вибору учнями та батьками відповідного їх потребам освітнього профілю та закладу освіти,в якому створено оптимальні для отримання профільної освіти умови, відіграли укладені освітні карти. Карти відобразили прогнозовану мережу осередків, форм та напрямків освітніх послуг, які могли б надаватися на потребу замовників у 2010-2011 навчальному році

Сформовано певний досвід проведення **науково–практичних конференцій** в межах освітнього округу. Вони розглядаються як своєрідне підбиття підсумків роботи педагогічних та професійних колективів округу над актуальною освітньою проблемою, як форма виявлення та узагальнення найкращого практичного освітянського досвіду.

У 2006 році за сприяння та консалтингового супроводу методичного кабінету міськвкно проведено міську науково-практичну конференцію « Профілізація та індивідуалізація освіти: базові уявлення та артефакти». У ході роботи конференції представлено окружний досвід реалізації моделей профільного навчання. За матеріалами конференцій укладено та надруковано збірку робіт та виступів учасників заходу.

Окружна науково–практична конференція з проблеми “Формування духовного світу особистості засобами української мови”, що відбулася в грудні 2007 року в Димитровському міському ліцеї, відобразила результати педагогічних досліджень колективів установ освіти

щодо актуальних аспектів викладання української мови та збагачення духовності сучасної молоді.

У 2009-2010 навчальному році на базі опорного закладу округу №1 « Гармонія» (Димитровського міського ліцею) проведено науково-практичну педагогічну конференцію для вихователів ЗНЗ «Партнерство сім'ї та ДНЗ у контексті розвитку компетентної особистості», науково практичну конференцію для вчителів ЗНЗ « Формування ціннісних орієнтирів в умовах становлення громадянського суспільства», учнівську науково-практичну конференцію «Сходинки до наукового Олімпу»

Залучення до участі в роботі конференції провідних фахівців системи освіти округу, представників організацій та установ сприяння освітній діяльності, працівників системи вищої освіти, що співпрацюють з суб'єктами округу на підставі укладених угод, керівників управління освітою, представників громадськості, сприяло підвищенню авторитету конференції, вагомості та актуальності для всіх учасників освітнього процесу прийнятих рішень, напрацьованих рекомендацій, формуванню позитивного ставлення до досліджень у галузі освіти.

З урахуванням потреб учасників освітнього процесу щодо вирішення актуальних проблем освіти округу, досягнення перспективного педагогічного досвіду, освітніх інновацій, підвищення професійної компетентності **проведено окружний методичний семінар «Використання нових інформаційних технологій в навчально – виховному процесі».** (2008-2009 навчальний рік)

У 2008 році на базі Димитровського міського ліцею проведено окружний **методичний міст** «Партнерство з метою розвитку творчої обдарованості учнів», у ході якого презентовано досвід роботи закладів освіти округу з реалізації компетентнісного підходу до навчання.

Яскравими та результативними окружними методичними заходами стали **ярмарка педагогічних ідей та знахідок «Від творчого вчителя – до творчого учня».**

У 2009-2010 навчальному році у межах освітнього округу №1 відбувся конкурс-захист портфоліо вчителів-новаторів.

З метою визначення ефективності функціонування освітніх округів у 2008-2009 навчальному році методичною службою міста було здійснено **анкетування** педпрацівників, учнів випускних класів, представників громадськості.

В анкетуванні, до якого в якості респондентів було залучено управлінські кадри закладів освіти, освітян, учнів закладів освіти міста, представників організацій сприяння здійсненню освітньої діяльності, батьківську громадськість, взяло участь 986 чоловік.

Серед них:

- управлінські кадри закладів освіти – 32 чоловіки (3% респондентів);
- педпрацівники – 289 чоловік (29%);
- представники служб та організацій сприяння здійсненню освітньої діяльності – 28 чоловік (2,8%);
- випускників 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів – 347 чоловік (35%);
- батьків учнів – 290 чоловік (29%);
- членів Рад освітніх округів – 38 чоловік (3,8%);
- членів Піклувальних рад навчальних закладів – 22 чоловіки (2,2%).

Вважають ефективною здійснену оптимізацію освітньої території міста (формування освітніх округів) в аспектах:

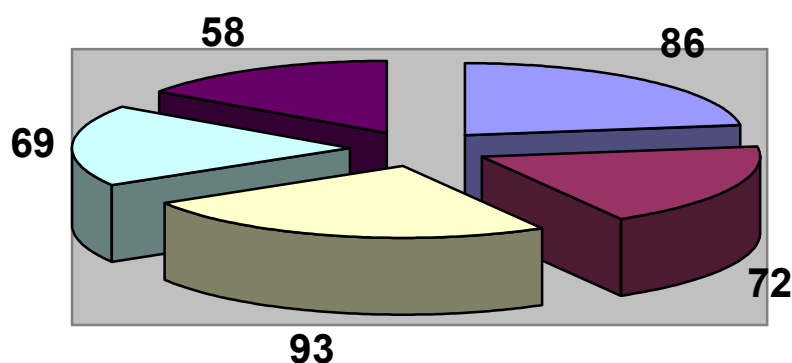
- 1) забезпечення рівних умов доступу до безперервної якісної освіти
96% педпрацівників (277 чоловік);
84% учнів 11 класів (291 чоловік);
78% батьків (226 чоловік);
- 2) досягнення позитивних зрушень показників якості освіти (за даними моніторингу)
78% педпрацівників (225 чоловік);
- 3) підтримки і розвитку здібностей обдарованої учнівської молоді

- 92% педпрацівників (266 чоловік);
- 75% учнів (260 чоловік);
- 62% батьків (180 чоловік);
- 4) досягнення безперервності та наступності в процесі психолого-педагогічного супроводу дитини в освітньому просторі
94% педпрацівників (272 чоловіки)
- 5) оновлення змісту й форм методичної роботи з педагогічними кадрами
83% педпрацівників (239 чоловік);
- 6) удосконалення управління закладами освіти на державно-громадських засадах
98% управлінських кадрів закладів освіти (31 чоловік);
- 7) збагачення духовності, розвитку загальної культури, моральних якостей та рівня вихованості учнів
99% респондентів (976 чоловік).

Найбільш вагомим серед показників ефективності функціонування освітніх округів визначено:

- 1) забезпечення рівних умов до безперервної якісної освіти – 86% респондентів;
- 2) досягнення позитивних зрушень якості освіти – 72% респондентів;
- 3) підтримки і розвитку здібностей обдарованої учнівської молоді – 93% респондентів;
- 4) удосконалення управління освітою на державно-громадських засадах – 69% респондентів;
- 5) збагачення змісту та оновлення форм методичної роботи з педкадрами - 58% респондентів-педпрацівників.

Показники ефективності функціонування освітніх округів

Учасники освітнього процесу бачать труднощі та перешкоди, що виникають у процесі освітньої діяльності в межах окружних територіальних утворень, у недосконалої нормативно-правової бази, відсутності налагоджених механізмів взаємодії суб'єктів освітньої діяльності, недостатньому рівні навчально-методичного забезпечення викладання профільних предметів та реалізації варіативної складової базових навчальних планів.

Вважають дієвими важелями підвищення ефективності функціонування округів зміцнення навчально-матеріальної бази закладів освіти, підвищення професійної компетентності освітян та формування їх готовності до здійснення висококваліфікованої діяльності в інноваційному освітньому просторі.

У напрямку подальшого вдосконалення діяльності освітніх округів, розвитку та оптимізації існуючої мережі закладів освіти планується розробка навчально – методичного забезпечення викладання предметів допрофільної та профільної спеціалізації, впровадження гнучкої системи моніторингового супроводу профільно спрямованого освітнього процесу, налагодження взаємодії між освітніми закладами різних рівнів акредитації, впровадження інноваційних освітніх технологій.

Начальник відділу освіти

Г.О.Батир